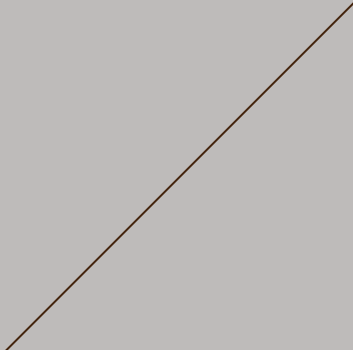
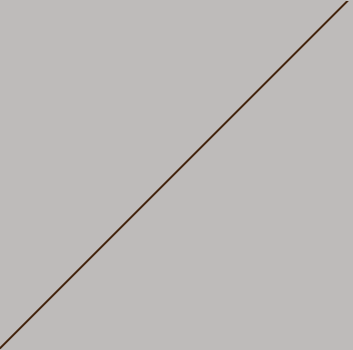

Entre

Tardor
Setembre
Desembre
2019

Karamba
per Gemma Busquets

Actes

Set històries de vida, de migracions i de llegats musicals, que el 2018 van confluïr en un projecte musical: Karamba. Són Ahyvin Bruno (veus i güiro); Anahí Acuña (violí), Liviet Ojeda (baix), Meritxell Nedderman (teclat), Paula Grande (veus i campana), Ahylin Bruno (congas) i Rita Baulida (pailas). Tenen entre 20 i 34 anys i un compromís amb la música que transcendeix la vessant artística. L'important és que arribi el missatge, uns valors que destaquen en la conversa amb sis d'elles i que esdevé un redescobriment musical de la salsa amb visió de gènere.

› womex.com/virtual/musikea/karamba

Karamba

TEXTOS: GEMMA BUSQUETS
FOTOS: CARLES PALACIO

Quan feia un any i mig que Ahyvin Bruno havia arribat de Veneçuela va conèixer Paula Grande. “Tenia contacte amb músics, la majoria homes, i Paula ja feia temps que lluitava per reivindicar la dona música als escenaris, per dur-la a una altra etapa. Van formar Karamba empeses pel “somni” d’Ahyvin de crear una banda de salsa, formada només per noies, que transmetés alegria. “A Veneçuela la música que més s’escolta és la salsa i el meu pare m’ha posat salsa des de sempre; aquí sí que hi ha bandes del gènere, de música cubana, però no existia una banda només de noies. En vaig parlar amb la Paula i ella estava molt il·lusionada perquè el seu pare és de Veneçuela.

Cada una de vosaltres té una història personal, una maleta, que s’obre amb Karamba.

Anahí Acuña: Fa cinc anys que visc aquí, tinc la nacionalitat francesa però els meus pares són argentins. Per tant porto una cultura mestissa, també de moltes gene-

racions de mestissatge, en part perquè l’Argentina ja té una història, com a país, de mestissatge. Vaig escoltar molta música llatina a casa, de petita, no especialment salsa, d’arreu d’Amèrica Llatina i de molts estils. Forma part de mi.

És important l’educació musical a casa. La tradició us ha marcat?

Anahí Acuña: No són músics professionals però el meu pare és un gran melòman i la meva mare és autodidacta i ensenya música.

És la violinista del grup. Associem el violí amb d’altres estils de música, com si no fes un bon maridatge amb els sons cubans. Dona un so molt especial.

Anahí Acuña: La salsa no només és de Cuba sinó també de Colòmbia i de Veneçuela; hi ha moltes maneres de ballar i de tocar salsa i el violí a Veneçuela té molta tradició.

Ahyvin Bruno: A Cuba, una de les bandes més importants de salsa, els Ban Ban, porten una secció de violins immensa. Si la gent no escolta el gènere, el normal és que no ho sàpiga.

Liviet Ojeda: No és res nou que hi hagi el violí. És un instrument de tradició de fa anys, de la xaranga francesa.

Ahyvin Bruno: Karamba s'ha creat amb aquesta finalitat: fer arribar al gènere a la gent que no té aquest so a les venes com nosaltres.

Karamba no té un so a salsa sinó que és el resultat de l'aportació vivencial de cada una de nosaltres.

I és un so nou que ja etiquetarem després.

Teniu altres feines a banda de Karamba. És difícil viure de la música.

Ahylin Bruno: Soc interiorista i treballo en una botiga, però Karamba és un inici. I és clar que et plantejes a mitjà i llarg termini de poder dedicar-te només a això. Al grup hi ha gent que acaba d'aterrar, tenim la base a Barcelona, i quan s'arriba d'un altre país comences creant llaços amb la música.

Les dues germanes Bruno, Ahylin i Ahyvin, van venir de Veneçuela el 2015 i tenen al darrere una història de mestissatge, barreja d'italiana i africana.

Ahylin Bruno: Amb la nacionalitat de la meva mare, europea, ho teníem una mica més fàcil com a immigrants. El més complicat són els papers. El meu pare, per les

arrels africanes, té la música molt impregnada, a banda a Veneçuela, la influència de la salsa és molt potent. Allà tot és molt natural i tot està molt relacionat: cap de setmana, el barri, el beisbol, la música... És així com vam créixer. No volien, però, que ens dediquéssim a la música.

Per què?

Ahyvin Bruno: Perquè no volien una vida de nit per a nosaltres; perquè som dones. I també per protecció paternal i perquè la nit no és el més saludable i un pare sempre hi veu un perill, i més en països de l'Amèrica del Sud.

Karamba sou una banda femenina i feminista de salsa, de música llatina. Hi ha també una revolució i un punt de vista de gènere en aquests estils musicals històricament patriarcals?

Meritxell Nedderman: Per mi estar en un grup de noies és inherentment reivindicatiu però no hi soc amb aquesta intenció, sinó amb la finalitat de fer música de qualitat. Resulta que soc dona i llavors això es veu com un empoderament perquè no n'hi ha hagut gaires o no han tingut oportunitat de brillar com els homes. Però a mi m'agrada a vegades apartar tota aquesta moguda i simplement fer el que m'agrada i vull.

Rita Baulida: En general sí que té un punt de masculista, sobretot les lletres. Sí que podem aportar quelcom diferent però també hi ha la contrapartida, que no sé si és tan positiu o negatiu. El públic i els programadors veuen un grup de set noies fent salsa i et miren amb uns altres ulls. Després ens conviden a tocar només a festivals de noies.

Volem la igualtat en els escenaris, no que se'ns reconegui pel fet de ser una banda de salsa formada exclusivament per noies.

Meritxell Nedderman: La música llatina sí que està molt dominada per homes i és molt comú que entre nosaltres busquem aquesta perfecció: ho hem de fer encara millor que ells, ens hem d'esforçar més perquè no hi hagi retrets quant al so. Entenc que forma part de la lluita i de la reivindicació i a vegades em molesta i ho canalitzo com a gasolina per millorar. El meu motor propi em fa estudiar, millorar, voler tocar amb més sinceritat i profunditat, dir el que jo vull.

Entenc però que la vostra música aporta una sensibilitat femenina, un valor afegit i diferent a la salsa?

Ahyvin Bruno: Portem un missatge, igual que el moviment feminista, però a través de la música, que a les dones se'ns reconeguin els drets que històricament no se'ns han reconegut.

Karamba volen ser la veu de totes les dones que, al llarg de la història, han estat músics excepcionals però han restat a l'ombra, amagades, invisibilitzades, pel sol fet de ser dones.

I no per això, tal com comenta Rita, volem que se'ns contracti a festivals o se'ns programi, només pel fet de ser "la banda de salsa formada per dones". Pensem que els festivals han de ser igualitaris, mateix nombre de dones i homes. I que no es destaca el sexe, sinó que es remarqui el músic. És a dir, no descartem que en un futur siguem catorze i l'altra meitat siguin nois. Però en la constitució original vam decidir que fòssim totes noies, també per l'efecte sorpresiu. D'aquí també la tria del nom, que la gent es queda una mica en xoc.

Per què el nom de Karamba? La "k" indica transgressió, irreverència.

Anahí Acuña: És una paraula que s'usa molt a l'Amèrica Llatina que expressa sorpresa. I sí, la "k" és més per una qüestió d'estil i de diferenciar-ho de l'original, la "c".

Com funciona el procés creatiu en una banda mestissa i femenina de set membres i amb tantes influències?

Ahylin Bruno: Les cantants porten la lletra, una idea. De moment Paula i Ahyvin han estat les lletristes, però és molt

obert. De moment només tenim quatre temes propis. Musicalment hi treballem totes juntes.

Rita Baulida: Tres temes els vam compondre d'aquesta manera i el trap va ser a l'inversa, condicionat per l'estil, perquè volíem fer una cançó trap. Primer vam compondre la música.

En els vostres concerts hi ha un pes important de versions. Quines en destacaríeu?

Rita Baulida: Fem una versió de "Latinoamérica" de Calle 13. Musicalment està tota canviada; la lletra, que parla de fronteres és molt xula i l'hem tunejada en una mena de txa txa txa; l'hem feta molt nostra.

En una banda amb tantes sensibilitats, entenc que els referents són múltiples?

Ahylin Bruno: Els referents de Karamba són el que ha viscut cada una i també el que ha escoltat. Perquè per exemple la teclista pot portar idees del Bronx i ho mesclen amb tot el que jo he escoltat d'Óscar de León i tot el que Rita ha escoltat i s'uneix tot. Ho lliga el missatge, que és molt clar: antixenofòbia. Karamba són zero discriminació, zero racisme i zero fronteres. Ho entenem com un tot: música, lletra... Fins i tot en festivals que tenen certs missatges polítics no hi volem participar. Som músics, no polítics.

Quin tipus de missatges polítics?

Ahylin Bruno: Si el missatge polític va en la línia dels valors de Karamba, que és igualtat de gènere, zero discriminació i no a la xenofòbia i a les diferències racials, anem amb ells. Hem de compartir els mateixos valors perquè en la constitució de Karamba hi ha gent de diferents països.

Ahyvin Bruno: Les vivències afecten, ens marquen. Al maig vam anar a Londres i Liviet no va poder venir amb nosaltres perquè no tenia el document físic de la seva

targeta de residència i això implicava que si sortia del país no podia tornar a entrar i es va haver de quedar aquí. Ens va obligar a buscar una altra baixista. Són temes burocràtics que no ho faciliten. Què costa un permís d'un parell de dies, d'entrada i sortida, per assistir a un festival?"

Quina és la teva història, Liviet?

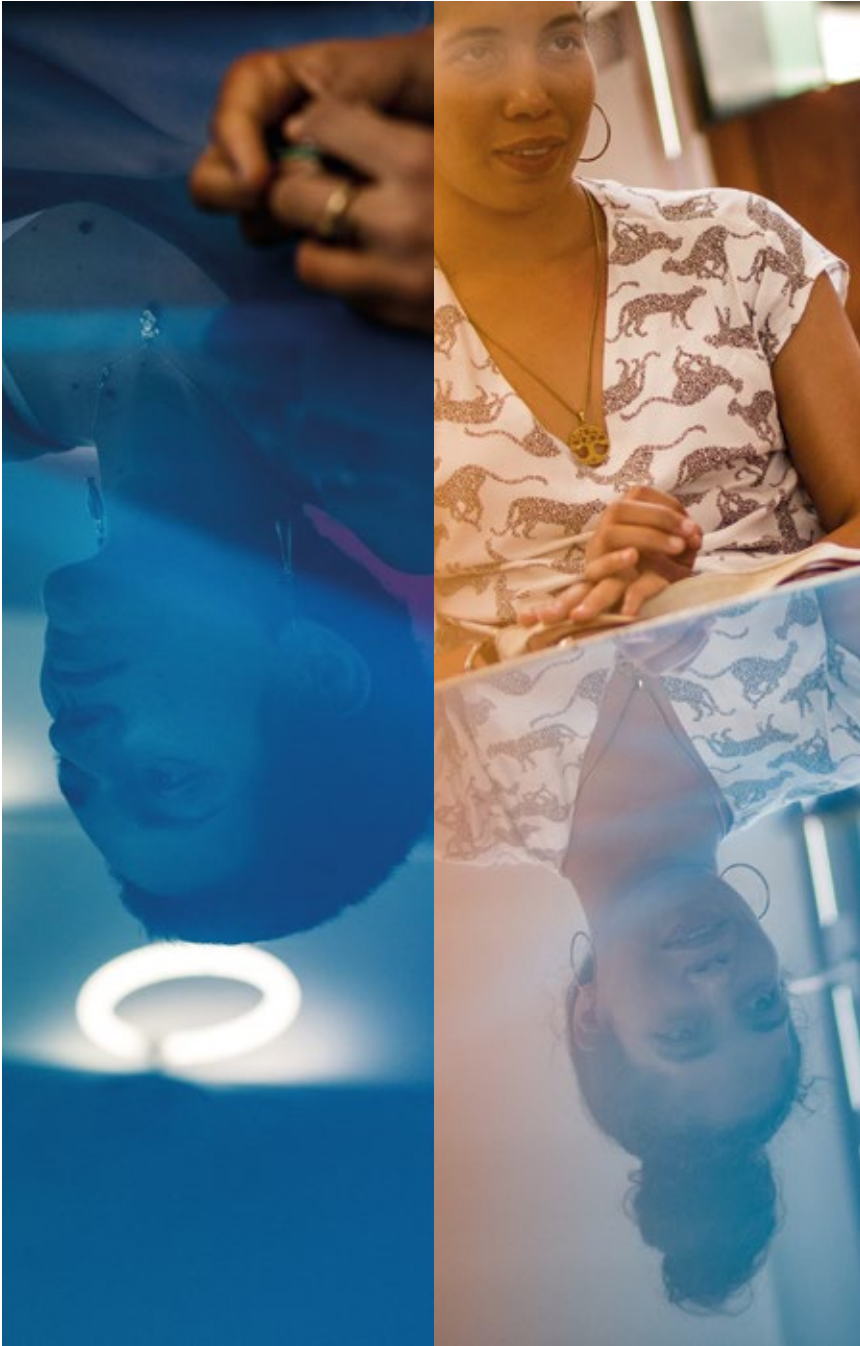
Liviet Ojeda: Soc cubana, fa set mesos que soc aquí. Als nou anys el pare em va apuntar a l'escola de música. Em vaig graduar i vaig començar a tocar en diferents grups. Soc baixista. Quan vaig arribar aquí, Ahyvin em va veure tocar. I vaig substituir l'anterior baixista, Magalí Datzira, que tenia molts compromisos. Quant a la meva herència musical, la meva família té la música empeltada. L'àvia tocava la guitarra, la mare i les ties tocaven la guitarra. Hi havia moltes festes a casa.

Veniu de països on la música es viu molt, a les cases, però també al carrer. Heu notat canvis en la manera com es viu la música a Catalunya?

Ahylin Bruno: Hi ha gent aquí que també li agrada el "desordre" a l'hora de viure la música.

Abans parlàvem del procés creatiu. En una banda de set membres, el lideratge i el treball en equip com es gestionen?

Ahyvin Bruno: La dona, des del meu punt de vista, en general és molt perfeccionista. Com a mínim totes les que formem la banda. També l'organització és molt important. Essent totes dones hi ha punts a favor i punts en contra. Les sensibilitats que en algun moment ens poden anar a la contra, també hi juguen a favor.

Hi ha més solidaritat entre les dones ara, que fa uns anys, en part gràcies a aquesta nova onada feminista?

Rita Baulida: La solidaritat entre dones hi ha sigut sempre però abans era més discret. Ara té més força pública, però penso que la força hi ha estat sempre, amagada, però hi ha estat.

També ara les dones, que potser abans emprenien projectes a tall individual, ara aposten per fer xarxa entre elles. Abans parlàvem de les lletres d'un estil musical masclista, però també és important l'efecte mirall, per les joves, tenir referents a l'escenari.

Ahyvin Bruno: Penso que el nostre missatge va dirigit també als músics. Quan un és músic i pot arribar a masses, és important que traspassi un missatge de qualitat.

La música llatina com el reggaeton i tot aquest tipus de música denominada “calenta” té un missatge sempre marcadament masclista, amb una dona hipersexualitzada. Karamba el que fem és agafar aquest gènere i el mesclm

amb d'altres gèneres i canvia el missatge.

En el trap que hem fet la lletra tracta que en el diccionari es defineix el sexe femení com el sexe dèbil i en aquesta cançó el que fem és qüestionar-ho, reivindicant tot el que les dones hem fet al llarg de la història. Quan en els concerts escoltem els cors de la gent que fan seva la tornada, doncs és quan pensem que està arribant el missatge, traspasa la idea que la dona no és el sexe dèbil.

P: Són lletres amb les quals desfer els tòpics.

Anahí Acuña: Ho tenim molt incorporat. L'altre dia en un concert un amic músic que ens coneix ens va explicar que als seus 39 anys era la primera vegada que veia dalt d'un escenari set dones. Al final hi ha actuacions de les quals en sortim molt satisfetes i d'altres que menys, però la sensació del públic és sempre la mateixa, la de sorpresa, la que et fa dir carai, i m'ha fet ballar. L'objectiu és que el públic entri en el nostre món.

Ara hi ha un boom de bandes femenines: Des de Las Migas passant per Roba Estesa, Pupil·les.

Ahyvin Bruno: És un moviment que penso que ha fet el boom d'uns anys ençà. Les dones han pres força a causa de la pressió social que t'insisteix que no ets capaç. Quan te n'adones que sí que n'ets, que ho pots fer, agafes més embranzida i energia. També hi ha hagut un canvi de xip en quant a la imatge que projecta la dona a l'escenari. Fixa't que nosaltres no ens posem talons i vestim en general de forma relaxada i còmode. No anem d'un determinat model de dona. I en funció del que ens vingui de gust aquell dia. Hi haurà concerts que ens maquillarem molt i d'altres no.

Depèn del context, del lloc i del moment.

Ahylin Bruno: A l'hivern podem anar tapades amb un jersei de coll alt i pantalons i en canvi en un concert que vam fer a Arenys de Mar, a la platja, anàvem amb vestits curts. A Cuba hi ha una banda femenina emblemàtica, una orquestra de dones de fa molts anys, Anacaona. Elles vesteixen, diguem-ne que molt uniformades, amb vestits curts i molt marcats. Vull dir-te que són d'una altra generació anterior a nosaltres en la qual la dona assumia que havia de pujar-se dalt l'escenari d'una determinada manera, arreglada, estilitzada, molt maquillada i, en els cànons establerts, molt femenina.

Karamba té voluntat de llarg recorregut tot i les carreres independents de dues de les membres més conegudes, Meritxell Nedderman i Paula Grande?

Meritxell Nedderman: De moment ho puc compaginar. Com que m'ho passo tan bé, i tinc una veu en tota la part harmònica i apporto la meua visió. I també estic implicada en la part creativa del grup.

Ahylin Bruno: Personalment m'importa que arribi el missatge i la música contribueix a fer-ho d'una manera sana; tot-hom escolta música. El missatge que les dones som capaces. Això és primordial. Potser hi haurà canvis en la formació però l'important és el contingut, la música, el missatge, i que arribi.

Anahí Acuña: Per mi és important la unitat. Quan parlaves de si és difícil o no gestionar un equip de dones i a tomb de la solidaritat entre dones que comentaves, malgrat les diferències d'idees, de pensament, hi ha molta unitat. Així s'aconsegueix canalitzar les energies, si no hi hagués unitat de grup no es podria. Ens donem força. És l'essència de Karamba.

Ahylin Bruno: És important el missatge però també fer-lo arribar als llocs correctes. M'explico. Per ser una banda de *latin*

femenina i ser diferent cal tenir en compte també qui et programa, de quin cartell formes part, tot hi influeix. S'ha de ser coherent amb la proposta musical, el missatge i amb quines pràctiques i consciència es vol arribar a tocar, les relacions amb els promotors, els organitzadors. No es tracta de fer concerts perquè siguin diners.

Ahylin Bruno: En aquest sentit, el marxandatge és un exemple. Camisetes i tot aquest tipus de productes volem que sigui ecològic, sostenible i de comerç just. Que no sigui fruit d'una explotació.

Què és la música per a vosaltres?

Ahylin Bruno: És la meua manera de sentir.

Rita Baulida: Des de petita m'han fet fer música. I ara estic aprenent un altre tipus de fer música, la de la gestió i de la complexitat de formar part d'un projecte musical. De la part més sentimental, la música, per a mi, és la meua part de fer-me sentir insegura i segura. Molts cops em fa sentir insegura, però és una inseguretat que m'agrada, perquè em fa créixer.

Liviet Ojeda: És el llenguatge universal. És infinita i molts matisos. És el canal de tot. L'arrel de tot.

Ahylin Bruno: És desconexió.

Anahí Acuña: La música no es pot tocar, no és tangible, és vibració i per això entra directament al cor. ***

